

Čtyřčata

Klára Vítková Rulíková

V pondělí dne 11. 6. 2018 se v motolské porodnici narodila po patnácti letech čtyřčata. Holčičky Anežka, Monička, Klárka a chlapeček Ondra se narodili ve 32. týdnu těhotenství s váhami od 1400 do 1620 g. Děti jsou v pořádku, o maminku se stará tým odborníků. Mladá rodina bydlí v bytě 3+1 v Hostivících a kromě čtyřčátek má ještě dvouletého synka Vojtáška.

Poslední česká čtyřčata Zdeněk, Anne Mary, Martin a Denisa se narodila v lednu 2003 rodině Janušových z moravských Blišic, kteří doma také už měli starší dítě, dcerku. Jejich finanční situace nebyla nejlepší. Ale na jednu stranu měla tato rodina štěstí - čtyřčata se jim narodila ještě před přijetím zákona o sociálních službách. Do jeho přijetí platilo, že jako „pomocnice“ s vícčraty se zaměstnává dětská sestra, která pomáhá právě tam, kde to maminka nejvíc potřebuje - tedy s dětmi.

Současná rodina, které se narodila čtyřčata (a také mají další o něco málo starší dítě) je v podobné situaci, ALE - rodina patří ke střední třídě, nikdy nepobírala žádné sociální dávky a neumí si o pomoc říci. Uvědomuje si, že jsou potřebnější rodiny. Tatínek i maminka se snažili (před narozením dětí) zvládat vše sami a na narození čtyřčátek se připravit. Teprve po narození jistě zjistí, že jejich představy se budou od reality lišit - už jen počet plenek pro tolik dětí (cca 30 plenek za den, což je skoro celé balení plenek pro novorozence), umělé mléko pro novorozence, nutnost koupě většího auta, kam se vejde pět dětí, dětské sedačky do auta a další potřeby. Protože rodina nechce nikde „žebrot“, nabídl jí **Klub dvojčat a vícčrat pomocí formou veřejné sbírky pro vícčata v krizi** (www.vicercata-v-krizi.cz), kam mohou případní **dárci posílat finance na pomoc rodině se čtyřčaty** pod variabilním symbolem 4 nebo s poznámkou „čtyřčata“ (č. ú. 215252811/0600).

Trocha historie a statistiky

Na území republiky jde o dvaadvacátá čtyřčata od roku 1950, odkdy se vede statistika vícečetných porodů. V roce 1974, který byl nejsilnějším ročníkem takzvaných Husákových dětí, se narodila čtyřčata dokonce čtyřikrát. Po dvou čtyřčatech se narodilo v letech 1959, 1987 a 2001. Od roku 2013 má Česko také svá první paterčata.

Mezi první mediálně známá (a první živě narozená poválečná) čtyřčata patří čtyřčata Hourova, která se narodila v roce 1959 v Kutné Hoře. Vašík, Jana, Ivan a Mirka už doma také měli staršího sourozence, sestřičku Marušku. Kočárek, který tehdy pro rodinu vyrobili v Továrně dětských vozidel v Mělníce, vážil 36 kg a rozchod kol měl 1,35 m, tedy jako automobil.

Maminka se samozřejmě nevešla s kočárem na chodník, takže jezdila po silnici. Na to získala od tehdejší Veřejné bezpečnosti „potvrzení účastníka dopravního provozu“, aby ji nikdo nemohl pokutovat.

V roce 1979, dvě desetiletí po čtyřčatech Hourových, se v dubnu narodila manželům Špačkovým ve Dvoře Králové čtyřčata Kateřina, Michaela, Petra a David. Přes minimální zájem médií i sponzorů rodina péči o (dnes již skoro čtyřicetiletá) čtyřčata zvládala s přehledem, v klidu a s rozvahou.

Dalšími mediálně známými čtyřčaty jsou děti herečky Lorny Vančurové, která se narodila v lednu 1983. Také tato maminka už měla doma staršího synka Matěje. Čtyřčata Anička, Jakub, Lukáš a Vojta se narodila ve 36. týdnu těhotenství s porodními váhami od 1690 do 2390 g.

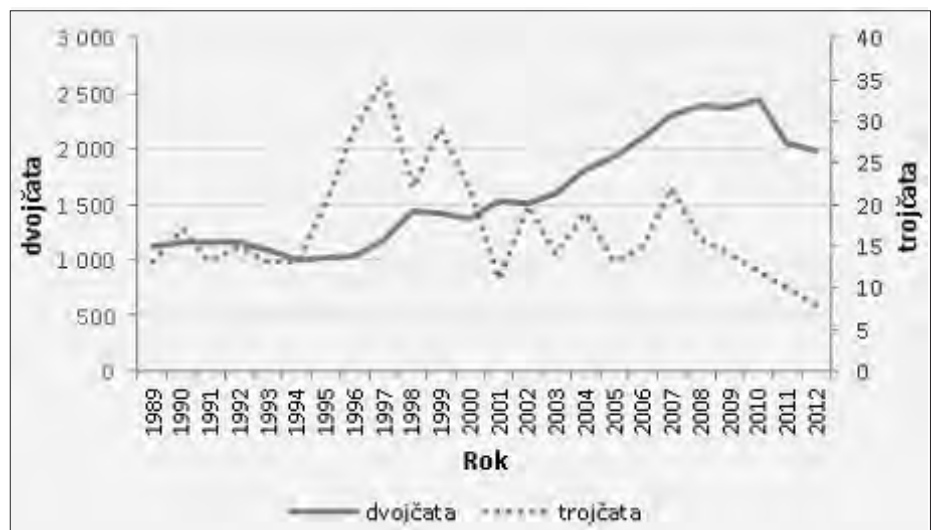
Prvními českými čtyřčaty (která se narodila rok po rozdělení republiky) se v lednu roku 1994 stala čtyřčata Lucie, Lenka, David a Štěpán Ondráčkovi z Havlíčkova Brodu. Narodila se v pražské porodnici u Apolináře mamince Jitce, které v té době bylo pouhých dvacet let a tatínkovi Štěpánovi. Na svět přišla čtyřčata ve 26. týdnu těhotenství a vážila od 700 do 830 g. Všechny děti bojovaly o život v inkubátorech, neměly vyvinuté plíce a prodělaly řadu infekcí. Domů si je maminka mohla odnést až po sedmi měsících.

V roce 2002 se manželům Klosovým z Rožnova pod Radhoštěm zcela neoče-

kávaně narodila čtyřčata. Rodina celé těhotenství čekala „pouze“ trojčata, a to ještě s rizikem, že jedno z nich se nepodaří donosit. Tricetiletá Ivana nakonec rodila předčasně císařským řezem v Ostravské fakultní nemocnici a na svět přivedla Dorotu, Ottu, Helenu a nečekaně i Viktora. Oproti očekávání byly všechny děti naprosto zdravé a vážily od 1050 do 1150 gramů. V té době se ještě občas stávalo, že vícčata nebyla na ultrazvuku rozpoznána, protože byla tzv. v zákrytu (jeden plod zakrývá druhý). V současnosti k takovýmto omylům již nedochází.

Zprávy o mnohočetných těhotenstvích bývají často nadsazené, ale obvykle se udává, že od roku 1900 se ve světě narodila dvakrát devaterčata, pětkrát osmerčata a 18x sedmerčata. V těchto číslech jsou ovšem započítány i děti, které záhy po porodu zemřely. Pravděpodobnost, že se ženě s normálním, tedy spontánním menstruačním cyklem narodí dvojčata, se podle tzv. Hellinsova pravidla rovná 1 : 97, u trojčat 1 : 97 na druhou, u čtyřčat 1 : 97 na třetí atd. S tímto pravidlem v posledních letech mocně zahýbala asistovaná reprodukce. Porodů dvojčat a vícčrat v Česku podle statistik v posledních letech ubývá. Zatímco před deseti lety jich na tisícovku porodů připadaly dvě desítky, předloni jich bylo patnáct. Stále je to ale výrazně víc než před dvěma či třemi desetiletími.

Statistika porodů dvoj- a trojčat

Rodiče dvojčat a víceračat mají od letošního roku vyšší rodičovskou. Dříve dostávali stejně jako matka či otec jednoho dítěte, nyní mohou vyčerpat místo 220 tisíc korun celkem 330 tisíc korun.

Čtyřčata v zahraničí

V květnu 2016 se v kanadské provincii Alberta narodila jednovaječná čtyřčata Abigail, Emily, Grace a McKayla. Rodiče Tim a Bethani Webbovi se se svými děvčátky rázem stali raritou, pravděpodobnost narození jednovaječných čtyřčat je jedna ku 67 milionům. Čtyřčata byla počata přirozeně a v rodině se nikdy nenarodila ani dvojčata. Jak je v Kanadě běžné, pomoc rodina získala ze svého blízkého okolí - místní komunita pro rodinu uspořádala sbírku finanční i materiální a s péčí o děti pomáhali místní dobrovolníci.

Předchozí narození jednovaječných přirozeně počatých čtyřčat - také holčiček -

znamenali v Lipsku. Čtyřčata se narodila v lednu 2012 jednatřicetileté matce o deset týdnů před plánovaným termínem porodu. Všechny děti se narodily zdravé, jen jedna z holčiček musela být dočasně napojena na přístroje. Do roku 2016 bylo na celém světě evidováno pouze 65 jednovaječných čtyřčat, z toho 43 ženského pohlaví.

Poslední čtyřčata, o kterých bych se ráda zmínila, jsou čtyřčata narozená v červenci 2016 v Buikwe v Ugandě. Narodila se v České nemocnici, která v Buikwe vznikla v roce 2007 a provozuje ji Arcidiecézní charita Praha ve spolupráci s tamními partnery. Čtyřčata (holčičky) se narodila císařským řezem, vážila od 1,4 do 1,7 kg a jsou zdravá. Pomoc rodině opět poskytli lidé z blízkého i vzdálenějšího okolí zejména s materiální pomocí, ale i s finančními příspěvky, rodina má se čtyřčaty celkem devět dětí. Celé těhotenství si maminka myslela, že čeká dvojčata. Okamžitá pomoc přišla

od České nemocnice sv. Karla Lwangy, která ze svého sociálního fondu uhradila léčebné výlohy a najala pečovatelku, která matce pomáhala s péčí o novorozence.

Jak je vidět z výše uvedeného, narození čtyřčat je výjimečné všude na světě. Ale to, s čím se rodiny musejí vyrovnat, je zpravidla všude stejné - finanční náročnost, náhle velká rodina, fyzické i psychologické vyčerpání zejména v prvních letech a často i sociální izolovanost.

Autorka Mgr. Klára Vítková Rulíková (rulikova@dvojcata.cz) se dlouhodobě věnuje problematice rodinné politiky, vícečetných porodů, výchově a vývoji dvojčat a víceračat, je autorkou několika publikací na tato témata a zakladatelkou prvního Klubu dvojčat a víceračat v ČR. V letech 2008–2018 působila na Ministerstvu práce a sociálních věcí a na Ministerstvu zdravotnictví.

Informační servis čtenářům

Workshop: Systém hodnocení složitosti, odpovědnosti a namáhavosti prací a jejich využití při odměňování a ochraně zaměstnanců

Lenka Říhová

Dne 25. 5. 2018 uskutečnil Výzkumný ústav práce a sociálních věcí workshop realizovaný v rámci dlouhodobého projektu *Hodnocení složitosti, odpovědnosti a namáhavosti prací a jejich využití při odměňování a ochraně zaměstnanců*. Jeho hlavní obsahovou náplní bylo seznámení s cíli a významem projektu, s poznatky a zkušenostmi získanými z jeho dosavadní realizací a získání zpětné vazby, názorů a připomínek účastníků workshopu k dosavadním výstupům a dalšímu zaměření výzkumu. V rámci workshopu byli účastníci seznámeni s významem klasifikací prací a činností podle hledisek složitosti, odpovědnosti a namáhavosti a s jejich úlohou a využitím ve státní politice ochrany mzdy, při tvorbě systémů odměňování zaměstnanců v pracovním poměru a dalších skupin osob v obdobných vztazích. Workshopu se účastnili zástupci celé řady institucí, například: MF ČR, MV ČR, MŠMT ČR, MPSV ČR, Kancelář veřejného ochránce práv, MHMP, ale i zástupci akademické sféry z ČVUT či VŠE.

Úvodní slovo a moderace workshopu náležela Ing. Lence Říhové (vedoucí projektu *Hodnocení složitosti, odpovědnosti a namáhavosti prací*), která představila cíl / vize projektu, a to v podobě vytvoření nástroje rovného odměňování a dodržení principu spravedlivé odměny za práci pomocí relevantního ohodnocení složitosti, odpovědnosti a namáhavosti prací.

Klasifikace prací a činností podle hodnoty dané jejich složitostí, odpovědností a namáhavostí

Klasifikace prací a činností podle hodnoty dané jejich složitostí, odpovědností a namáhavostí je základem všech regulovaných systémů odměňování i způsobů ochrany mzdy uplatňovaných v České republice. Ne-

závislé, transparentní a objektivní odstupňování prací a činností podle těchto hledisek má v našich podmínkách hlubokou tradici a snad je možné konstatovat, že je širokou veřejností i respektované. Vzhledem k tomu, že se prostřednictvím klasifikace prací a činností diferencuje zpravidla největší část výdělků nebo zaručuje právo na minimální vyšší odměny, vnáší tato klasifikace do systémů odměňování i ochrany žádoucí stabilitu. Na kvalitě klasifikačních systémů a procesů hodnocení složitosti, odpovědnosti a namáhavosti jsme proto osudově závislí. Zároveň je nutné konstatovat, že specifikace hledisek hodnocení a jejich udržení ve stavu odpovídajícím aktuálním současným, příp. mírně budoucím potřebám, určení jejich správné váhy, jejich odstupňování a vyvážení do uceleného systému vůbec není

jednoduchá věc a vždy byl tento proces předmětem poměrně náročného výzkumu spojeného se zcela pragmatickým ověřením výsledků v praxi. Jedná se o proces komplikovaný o to víc, že jeho uvedení v život není možné ověřovat na zkoušku v laboratoři, ale pouze naostro přímo v praxi s veškerou odbornou věcnou i politickou odpovědností za úspěch či neúspěch.

Výstupy projektu

Výstupy, které jsou zároveň podmínkou úspěšného fungování tarifních soustav lze vymezit následovně:

1. Certifikovaná metodika: Objektivní, transparentní a odladěný nástroj hodnocení, jehož prostřednictvím bude možné